

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1753/2024
20.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Светлане Томић Јокић, председника већа, Бојане Пауновић, Гордане Којић, Мирољуба Томића и Татјане Вуковић, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др., због продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Срђана Митића, браниоца окривљеног ББ, адвоката Бојана Рајковића и браниоца окривљеног ВВ, адвоката Бојана Јоновића, поднетим против правноснажних пресуда Апелационог суда у Нишу Кж1 98/24 од 10.05.2024. године и КжЗ 12/24 од 15.10.2024. године, у седници већа одржаној дана 20.02.2025. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

I ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Срђана Митића поднет против правноснажних пресуда Апелационог суда у Нишу Кж1 98/24 од 10.05.2024. године и КжЗ 12/24 од 15.10.2024. године.

II ОДБАЦУЈЕ СЕ, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, адвоката Бојана Рајковића, поднет против правноснажних пресуда Апелационог суда у Нишу Кж1 98/24 од 10.05.2024. године и КжЗ 12/24 од 15.10.2024. године.

III ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољен, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ВВ, адвоката Бојана Јоновића поднет против правноснажних пресуда Апелационог суда у Нишу Кж1 98/24 од 10.05.2024. године и КжЗ 12/24 од 15.10.2024. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Пироту К 20/21 од 18.02.2022. године окривљени ГГ, ББ, ВВ и ДД, на основу члана 423. тачка 2) ЗКП, ослобођени су од оптужбе да су извршили продужено кривично дело злоупотреба службеног положаја у саизвршилаштву из члана 359. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. и 61. Кривичног законика и одлучено је да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 98/24 од 10.05.2024. године, усвајањем жалбе ВЈТ у Пироту преиначена је пресуда Вишег суда у Пироту К 20/21 од 18.02.2022. године, па су окривљени АА, ББ и ВВ оглашени кривим због извршења по једног продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика и осуђени на казне затвора у трајању од по 6 (шест) месеци, које ће се извршити у просторијама у којима окривљени станују, без примене електронског надзора, које просторије не смеју напуштати, осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, а уколико окривљени једном у трајању преко шест часова или два пута у трајању до шест часова самовољно напусте просторије у којима станују, суд ће одредити да окривљени остатак казне издрже у заводу за извршење казне затвора.

Истом пресудом, окривљени АА, ББ и ВВ су обавезани да суду на име паушала плате износ од по 5.000,00 динара у року од 30 дана од пријема пресуде, као и да накнаде трошкове кривичног поступка настале пред првостепеним судом, о чијој ће висини суд одлучити посебним решењем, а оштећена Општина Бабушница је ради остваривања имовинскоправног захтева упућена на парницу.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж3 12/24 од 15.10.2024. године одбијене су као неосноване жалбе бранилаца окривљених АА, ББ и ВВ и другостепена пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости благовремено су поднели:

- бранилац окривљеног АА, адвокат Срђан Митић, због повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП и повреде члана 485. став 1. тачка 3) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев и преиначи побијане правноснажне пресуде и окривљеног АА, ослободи од оптужбе;

- бранилац окривљеног ББ, адвокат Бојан Рајковић, због повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП и битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) и став 2. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев и преиначи побијане правноснажне пресуде и окривљеног ББ, ослободи од оптужбе;

- бранилац окривљеног ВВ, адвокат Бојан Јонович, из разлога предвиђених одредбом члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд преиначи побијане пресуде и окривљеног ВВ ослободи од оптужбе.

Врховни суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Врховног јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је, након оцене навода изнетих у захтевима, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, је неоснован.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, нема прописан садржај, док је у преосталом делу недозвољен.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ВВ, је недозвољен.

Према наводима захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Срђана Митића у радњама окривљеног не стичу се законска обележја кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. Кривичног законика. Тиме што су радње окривљеног квалификоване као кривично дело из члана 359. став 3. Кривичног законика, на окривљеног је, према ставу браниоца, примењен неповољнији закон, имајући у виду да је у односу на радњу извршења која је окривљеном стављена на терет, било нужно применити одредбу члана 9. Закона о привременом смањењу плата, односно зарада, нето накнада и других примања у државној администрацији и јавном сектору (Сл. гласник 31/2009) у односу на коју је, према запређеној казни, наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења, с обзиром да је окривљени као ... Општине Бабушница, дакле као изабрано лице у јединици локалне самоуправе, супротно наведеном закону дао налог за исплату дела плате у намери да себи или другом прибави имовинску корист, у време примене тог закона. При томе околност што је наведени закон важио од 30.04.2009. године закључно са исплатом плате односно зараде за децембар 2009. године, у конкретном случају, како то наводи бранилац, не утиче на његову примену, с обзиром да казнене одредбе овог закона, важе и када је престало трајање забране одређене у њему, све до наступања застарелости гоњења.

Ови наводи којима бранилац истиче повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, од стране Врховног суда, су оцењени као неосновани, из следећих разлога:

Одредбом члана 359. став 1. Кривичног законика, који је важио у време извршења кривичног дела прописано је да службено лице или одговорно лице које искоришћавањем свог службеног положаја или овлашћења, прекорачењем граница свог службеног овлашћења или невршењем своје службене дужности прибави себи или другом физичком или правном лицу какву корист, другом нанесе какву штету или теже повреди права другог, казниће се затвором од шест месеци до пет година, док је ставом 3. истог члана предвиђен квалификован облик овог кривичног дела, који постоји ако вредност прибављене имовинске користи прелази износ од милион и петсто хиљада динара, када ће се учинилац казнити затвором од две до дванаест година.

Из изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Кж1 98/24 од 10.05.2024. године произилази, да је окривљени АА, у месту означеном у изреци пресуде, у периоду од јуна 2009. године до 11.12.2009. године, са умишљајем, у стању урачуњливости, као службено лице – ... Општине Бабушница, прекорачио свој службени положај и прибавио себи и другим физичким лицима имовинску корист, тако што је извршио исплату накнаде уз зараду из буџетских планираних средстава намењених за социјална давања у укупном износу од 3.996.468,64 динара, на тај начин што је у наведеном периоду, на седници општинског већа од 12.06.2009. године ради извршења Закона о привременом смањењу плата, односно зарада, нето накнада и других примања у државној администрацији и јавном сектору (Сл. гласник 31/2009), којим се забрањује

исплата бонуса, награда и додатака, изузев додатака по основу минулог рада, рада ноћу, рада на дан празника и прековременог рада и приправности, а по једногласно усвојеном предлогу Одлуке о привременом смањењу плата Општинског већа на тој седници, све до 11.12.2009. године, сваког месеца, без донетих појединачних решења о признавању права, потписивао свим запосленима налоге за исплату трећег дела плате у форми солидарне помоћи, иако није било поднетих захтева запослених са приложеним доказима о испуњености услова за социјална давања, нити је било наступања прописаних случајева и на тај начин неосновано признао остварење права на солидарну помоћ супротно одредби члана 48. Посебног колективног уговора за државне органе, којом је предвиђено право запосленог на солидарну помоћ у случаја наступања случајева таксативно прописаних у том члану, па је тако исплатом са конта 414419 – остале помоћи запосленима, коришћењем средстава буџетске резерве, себи и запосленим радницима прибавио корист у виду накнаде уз плату као социјална давања и као трећи део плате у висини од 30% од основне зараде, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и био свестан да је његово дело забрањено.

Дакле, по оцени Врховног суда, из наведеног произилази да је окривљени АА, на описани начин, супротно Закону о привременом смањењу плата, односно зарада, нето накнада и других примања у државној администрацији и јавном сектору, којим се забрањује исплата бонуса, награда и додатака, изузев додатака по основу минулог рада, рада ноћу, рада на дан празника и прековременог рада и приправности, а по једногласно усвојеном предлогу Одлуке о привременом смањењу плата Општинског већа, наставио исплату запосленима, у истом износу у коме су и до тада исплаћивани, с тим што су средства исплаћивана у виду социјалних давања, без донетих појединачних решења о признавању права на солидарну помоћ.

Самим тим, Врховни суд налази да из чињеница и околности наведених у изреци правноснажне пресуде произилази да се у описаним радњама окривљеног АА стичу сва законска обележја продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика, и то како објективна обележја која се односе на радњу извршења коју је предузео окривљени, тако и субјективна обележја предметног кривичног дела, која се тичу урачунљивости и директног умишљаја окривљеног, који укључује и свест о забрањености дела, о чему је у образложењу побијаних пресуда детаљне разлоге дао Апелациони суд у Нишу.

Поред овога, Врховни суд одговарајући на наводе захтева по питању примене повољнијег закона, налази да се питање примене блажег закона у кривичном поступку у смислу члана 5. став 2. Кривичног законика, односи на примену блажег закона којим се прописују кривична дела, уколико је исти измењен од тренутка извршења кривичног дела па до правноснажног окончања кривичног поступка, а не на примену неког другог закона, којим је прописано кажњавање учиниоца, јер се у том случају ради о другој врсти поступка, на који се не може применити кривични закон, већ се примењују одредбе неког другог закона.

Како описане радње које је окривљени АА предузео, садрже сва субјективна и објективна обележја продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика, за које је оглашен кривим правноснажном пресудом, а како су то правилно закључили и

нижестепени судови, то су супротни наводи захтева за заштиту законитости браниоца овог окривљеног, адвоката Срђана Митића, којима се указује на повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП и у вези са тим на апсолутну застарелост кривичног гоњења, оцењени као неосновани.

С обзиром на то, да уз захтев за заштиту законитости, бранилац окривљеног АА, није доставио одлуку Уставног суда или Европског суда за људска права, која се односи на окривљеног или другог учесника у поступку, сходно члану 484. ЗКП, то се Врховни суд није упуштао у оцену навода браниоца да је приликом доношења побијаних пресуда дошло до повреде одредбе члана 485. став 1. тачка 3) ЗКП, због повреде права поштовања правне сигурности.

Када су у питању захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених ББ и ВВ, Врховни суд је донео одлуку као у ставу II и III изреке пресуде, из следећих разлога:

Одредбом члана 484. ЗКП прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за његово подношење (члан 485. став 1. ЗКП).

Када се захтев подноси због повреде закона (члан 485. став 1. тачка 1) ЗКП) окривљени преко свог браниоца, а и сам бранилац који у корист окривљеног предузима све радње које може предузети окривљени (члан 71. тачка 5) ЗКП), такав захтев може поднети само из разлога прописаних одредбом члана 485. став 4. ЗКП, дакле ограничено је право окривљеног и његовог браниоца на подношење захтева за заштиту законитости у погледу разлога због којих могу поднети овај ванредни правни лек и то таксативним набрајањем повреда које су учињене у првостепеном поступку и поступку пред апелационим односно другостепеним судом и то због повреда одредаба члана 74, члана 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1) члана 439. тачка 1) до 3) и члан 441. став 3. и 4. ЗКП.

При томе, обавеза навођења разлога за подношење захтева због повреде закона (члан 485. став 1. тачка 1) ЗКП), подразумева не само формално означавање о којој повреди закона се ради, већ и указивање на то у чему се она састоји.

У поднетом захтеву бранилац окривљеног ББ, адвокат Бојан Рајковић само формално, као разлоге подношења захтева, истиче повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, због којих је подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца дозвољено, али како наведене повреде закона, супротно одредби члана 484. ЗКП, нису образложене, а Врховни суд је приликом одлучивања о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног везан разлозима, делом и правцем побијања који су истакнути у захтеву за заштиту законитости, како је то изричито прописано чланом 489. став 1. ЗКП, и нема законских овлашћења да по службеној дужности тумачи и оцењује о којој се повреди закона ради, поднети захтев је у односу на ове повреде закона одбачен, јер нема прописан садржај.

Поред овога, бранилац окривљеног ББ у поднетом захтеву истиче и битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) и став 2. тачка 2) ЗКП, док се остали наводи захтева овог браниоца, своде на оспоравање чињеничног стања утврђеног у побијаним правноснажним пресудама (члан 440. ЗКП). Бранилац

окривљеног ББ повреду закона на штету окривљеног, види као последицу пропуста суда да утврди одлучне чињенице, те с тим у вези, полемишући са налазом и мишљењем Градског завода за вештачења, уз цитирање појединих законских одредби Закона о локалној самоуправи и Закона о правобранилаштву, те дајући сопствену оцену изведених доказа, као и сопствено виђење чињеница које из њих произилазе, супротно чињеничним утврђењима и закључцима суда, негира постојање обележја кривичног дела из члана 359. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика, за које је окривљени ББ, оглашен кривим правноснажном пресудом.

Како чланом 485. став 4. ЗКП, који прописује разлоге због којих окривљени, односно његов бранилац сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) и став 2. тачка 2) ЗКП и због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања у правноснажној пресуди (члан 440.ЗКП), то је Врховни суд захтев браниоца окривљеног ББ, у овом делу, оценио као недозвољен.

И бранилац окривљеног ВВ, адвокат Бојан Јоновић, истичући одредбу општег карактера из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, захтев за заштиту законитости суштински подноси због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, оспоравањем разлога пресуде Апелационог суда у Нишу КжЗ 12/24 од 15.10.2024. године и због повреде одредбе члана 440. ЗКП, (која повреда произилази из навода браниоца којима оспорава правилност оцене изведених доказа, посебно налаза и мишљења Градског завода за вештачења и изношењем, пре свега, сопствене анализе субјективног односа окривљеног ВВ према учињеном кривичном делу, али и сопственог виђења чињеница које произилазе из изведених доказа, супротно чињеничним утврђењима и закључцима суда), па како повреде наведених одредби - из члана 440. и 438. став 2. тачка 2) ЗКП, сходно одредби члана 485. став 4. ЗКП, не представљају дозвољене разлоге за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, то је исти, од стране Врховног суда, одбачен као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни суд је одлуку у ставу I донео на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП, у ставу II на основу одредби чланова 487. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП у вези чланова 484. и 485. став 4. ЗКП, а у ставу III, на основу одредбе члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП и одлучио као у изреци пресуде.

**Записничар-саветник,
Андреа Јаковљевић с.р.**

**Председник већа-судија,
Светлана Томић Јокић с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић